

молодого воспитателя на дальнейшую судьбу своих воспитанников. Сосредоточено на отношениях В. Сиповский с основателем коллегии и ее директорами. Акцентировано внимание на различиях во взглядах на воспитание выдающегося педагога В. Сиповский и директора коллегии С. Шафрановой, что в свою очередь стало причиной возвращения молодого педагога в Петербург.

Ключевые слова: В. Сиповский, Киевская Коллегия Павла Галагана, Г. Галаган, М. Позняков, А. Степович.

Стаття надійшла до редакції 03.05.2016

УДК 371.314

ІРИНА ЯБЛОЧНИКОВА

м. Київ

irayablochnikova@mail.ru

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ-ФІНАНСИСТІВ У ІРЛАНДІЇ

У публікації розкрито сукупність організаційних аспектів, що стосуються здійснення магістерської підготовки та успішного формування професійної компетентності випускників магістерських програм у ВНЗ Ірландії, зокрема у галузі фінансів. Такі фахівці мають забезпечити платоспроможність й сталий розвиток, як окремих підприємницьких структур й виробничих підприємств, так і фінансової, економічної й податкової систем країни у цілому. Результати здійсненого автором аналізу, що наведені у статті, є цікавими та актуальними для вітчизняних педагогів-дослідників. Обґрунтовується перспективність запозичення позитивних моментів організації професійного навчання магістрів-фінансистів з перенесенням їх на ґрунт освітньої діяльності в Україні.

Ключові слова: професійна підготовка, магістри-фінансисти, формування компетентності фінансистів, вища професійна освіта у Європі.

Досвід Ірландії не тільки в успішному подоланні кризових явищ в економіці та фінансовій сфері, але й у забезпеченні позитивної динаміки основних економічних показників, суттєвому підвищенні рівня якості життя населення держави є вельми цікавим для вітчизняних науковців в усіх його можливих аспектах, в першу чергу тому, що це країна, котра входить до Європейської Унії, а Україна для себе обрала шлях євроінтеграції. Відповідно, вітчизняний менеджмент має достеменно знати «правила гри» в межах загальноєвропейського економічного простору, а також набутти умінь практичної реалізації напрацьованого в Європейській Унії інструментарію здійснення управління соціально-економічною сферою. На нашу думку, потрібно зазначити, що саме завдяки запровадженню ірландським урядом відповідної стратегії розвитку було досягнуто за порівняно короткий термін майже потрійне зростання валового внутрішнього продукту. Таких успіхів досягти не змогли навіть найпотужніші у Європі економіки Німеччини і Франції.

Беззаперечно, система вищої освіти відіграє провідну роль у реалізації «ірландського економічного дива». Значні темпи модернізації виробництва, які провідні економісти пов'язують із збільшенням інвестицій в освітню галузь, в котре підтвердили велике значення якості кадрового потенціалу для забезпечення позитивної динаміки економічного розвитку. Демографічна криза, що має місце у багатьох країнах Європи, не є актуальною проблемою для ірландської держави, середній вік жителів якої нині становить 28–30 років. Фактично уся європейська спільнота «старіє», а модернізація економіки Ірландії навпаки проходила на тлі процесів омолодження населення й збільшення його кількості. Цьому, зокрема, сприяло повернення в період економічного буму на батьківщину нащадків ірландських емігрантів.

Ірландський досвід підвищення ефективності управління вищою освітою може бути використаний при вирішенні аналогічних завдань в Україні. Ірландська модель освітньої

діяльності цікава ще й тим, що є вдалим поєднанням традиційних й інноваційних компонентів. Це так би мовити збірна конструкція із сучасних інститутів-джерел інновацій, що відповідають вимогам ринку, побудована на фундаменті найстарішої в Європі системи освіти. Наслідком впливу Англії на цю країну є не лише панування англійської мови, котра у Ірландії є державною, але й запровадження британської системи освіти. Саме завдяки сукупності зазначених вище факторів ірландські середні навчальні заклади, коледжі та університети набули визнання в усьому світі.

На жаль, педагоги-науковці постсоціалістичного простору під час здійснення досліджень проблем, котрі стосуються забезпечення якості вищої освіти, а також перспектив впровадження у вітчизняну освітню систему передового досвіду європейських країн, здобутки ірландських колег залишили поза увагою. Лише у окремих науково-методичних публікаціях українських учених Ірландія згадується у контексті порівняння з Чеською Республікою, зокрема під час аналізу процесів формування сучасної бізнес-економіки, заснованої на інноваціях та розвинутій системі вищої професійної освіти (Д. Соколов, О. Борисенко) [1]. Крім того, становлення і реформування середньої та вищої освіти Ірландії були розглянуті у дисертаційному дослідженні Ю. Кучер [2].

Аналіз, реалізований, у свій час, Ю. Кучер, підтверджує нашу тезу щодо недостатньої уваги українських науковців до освіти Ірландії. У дисертаціях, захищених в Україні за роки незалежності, вона жодного разу не була об'єктом дослідження. Це, зокрема, контрастує не лише з вивченням освіти США (17 дисертацій), Великобританії (16) чи Польщі (14), а й інших держав – Норвегія (2 дисертації), Фінляндія, Угорщина та ін. (по одній) [2]. Зміни у ставленні науковців стосовно доцільності вивчення організаційно-педагогічних засад розвитку ірландської освіти відбулися лише на початку ХХІ ст., коли стали помітними суттєві наслідки «Ірландського економічного прориву». Фахівці з різних держав вивчають цей соціальний феномен, зокрема доводять опори на сучасні технології у виробництві, підвищення якості людського капіталу,

формування умов «інвестиційної привабливості» тощо.

Метою даної публікації є дослідження низки аспектів, котрі стосуються здійснення підготовки й формування професійної компетентності випускників магістерських програм вищих навчальних закладів Ірландії, зокрема у галузі економіки та фінансів.

В Ірландії у 2005 році Національний кваліфікаційний орган (NQAI) взяв на озброєння політику, що ґрунтується на принципах Болонської декларації. Зазначена політика сфокусована на забезпеченні очікуваних результатів навчання у ВНЗ та на гарантуванні якості вищої освіти у відповідності з вимогами стандартів і низки провідних принципів Європейського освітнього простору. Крім того, зазначений вище Національний кваліфікаційний орган спрямовує зусилля на спрощення доступу до вищої освіти усіх категорій населення.

На підставі закону «Про кваліфікації», прийнятому у 1999 році, була введена в дію Національна система кваліфікацій (National Framework of Qualifications – NFQ), яка дозволяє адекватно ідентифікувати індивідуальний рівень освіти, ґрунтуючись на реальних знаннях, навичках та компетенції конкретної особи. Таким чином, 10-рівнева NFQ, яка є легітимною з 2003 року, охоплює усі типи освітніх програм, що пропонуються навчальними закладами.

Це можуть бути програми закладів системи безперервної освіти, університетів й коледжів тощо. Кожен окремий рівень такої Національної рамки ґрунтується на ірландських національних стандартах знань, умінь і компетенцій випускника ВНЗ, котрі є наслідками здійснення його навчання за певною освітньою програмою. Кваліфікації означені у NFQ забезпечені відповідною системою якості, яка гарантує ефективність діяльності структур, що реалізують відповідні програми. Система кваліфікацій в Ірландії заснована на поняттях «переходу» и «просування». Також у ній сформовані та чітко прописані процедури визнання неформальної освіти й порядок так званого «переносу» залікових одиниць.

Крім того, у цих офіційних документах зафіксовано необхідність подальшої активізації

діалогу освітян з представниками ринку праці. Потрібно зауважити, що у приватному секторі освіти Ірландії роботодавці відіграють суттєву роль, зокрема приймають участь у розробці структури й змісту освітніх програм. Окремі представники ірландського бізнесу активно працюють у офіційних комісіях, які здійснюють акредитацію відповідних програм, тим самим впливають на процеси формування кадрового потенціалу.

На сьогоднішній день в Ірландії функціонує сім державних вишів. Найвідоміший із них – Дублінський університет (University of Dublin), котрий засновано ще у 1591 році. Цей заклад досить часто іменують як Трінті-коледж (Trinity College) або ж коледж Святої Трійці (The College of the Holy and Undivided Trinity of Queen Elizabeth near Dublin). Інший не менш відомий університет – National University of Ireland (NUI), до структури якого входять три коледжі: University College Dublin, University College Cork і University College Galway. Зазначене об'єднання ВНЗ є досить формальним, бо усі вони автономні. Більше того, кожен з них фактично має статус університету.

Як це прийнято в усьому світі, університети Ірландії є, насамперед, потужними науковими й дослідницькими центрами. До них вступають, в першу чергу ті, хто обрав для себе наукову кар'єру. Переважна більшість ірландських ВНЗ має факультети гуманітарних, природничих, технічних, соціальних наук, а також економіки і медицини. Зокрема, з професійних коледжів найбільшим та найпрестижнішим є Дублінський технологічний інститут (Dublin Institute of Technology – DIT). Досить великою освітньою системою є Regional Technical Colleges (RTC), що інтегрує одинадцять професійних коледжів усієї країни. В наявності також й інші спеціалізовані виші, наприклад Національний коледж мистецтва та дизайну, Коледж музики в Кірці.

На відміну від державних університетів, приватні виші більш зосереджені на практичній підготовці випускників й націлені на задоволення потреб ринку. Представники бізнесу, роботодавці у сфері технологій і промисловості, надання послуг приватну освіту та відповідний диплом такого ВНЗ цінують

навіть вище, ніж університетські ступені. Однак, й традиційні класичні ірландські університети під впливом вимог часу теж вимушені створювати нові програми, на які існує шалений попит. Зокрема, це усілякі післядипломні курси, програми дистанційного навчання, тренінги для фахівців певної сфери діяльності, для яких не є характерним великий термін навчання. Також в структурі університетських освітніх програм з'являються навчальні дисципліни, зміст яких орієнтовано на вирішення нагальних практичних завдань.

Ірландія у свій час приєдналася до Болонської декларації, однак при цьому зберегла низку особливостей національного освітнього простору. Так, під час навчання в ірландських ВНЗ існує можливість отримати наступні академічні кваліфікації, ступені, сертифікати та дипломи:

- One-Year Certificate – цей сертифікат свідчить про те, що його набувач у повному обсязі опанував у виші навчальний курс терміном у один рік;
- National Certificate – даний сертифікат свідчить про те, що його власник в повному обсязі опанував дворічний навчальний курс у ВНЗ;
- National Diploma – зазначений диплом засвідчує факт додаткового навчання у виші протягом одного року після отримання National Certificate;
- Bachelors Degree – ступінь бакалавра, для отримання якого зазвичай потрібно здійснювати навчання протягом 3–4 років;
- Graduate Diploma – зазначений диплом засвідчує, що його власник успішно опанував у ВНЗ навчальну програму терміном у один рік розраховану на потреби тих, хто вирішив перепрофілювати свою професійну діяльність вже після отримання Bachelors Degree;
- Masters degree – цей ступінь присуджується по завершенні дослідження або наукової програми, тривалість яких сягає від одного до двох років;
- Doctorate (PhD) – ступінь присуджується за результатами реалізації наукового дослідження, тривалість якого становить мінімум три роки.

Магістрів з фінансів готують у переважній більшості провідних університетів Ірландії, а також у декількох коледжах і бізнес-школах. Термін здійснення підготовки магістрів –

один або два роки. Магістерські освітні програми ірландських ВНЗ розмежовують на дві категорії, а саме: ті, що спрямовані на отримання ступеня магістра з подальшим продовженням навчання у докторантурі, а також ті, що забезпечують перекваліфікацію власників Bachelors Degree або ж вузькоспеціалізовані програми для формування відповідних компетенцій магістрантів у окремій галузі.

Аналіз структури та змісту освітніх програм ірландських вишів з підготовки магістрів-фінансистів дозволив нам виявити спільні риси магістерських програм з підготовки висококваліфікованих фінансистів, а також з'ясувати певну спеціалізацію окремих навчальних закладів. Так, у Ірландському національному університеті готують: магістрів із фінансів та бухгалтерського обліку; магістрів фінансів й інформаційних систем; магістрів з міжнародних фінансів. Тобто, тих, хто на практиці буде займатися фінансовим обліком та міжнародним бізнесом у сфері фінансів. Термін навчання за цими програмами – один рік (Full Time – денна форма) і два роки (Part Time – заняття проводяться два дні на тиждень) відповідно, обсяг – 90 кредитів ECTS.

Лімерікський університет здійснює підготовку магістрів, що мають навички з фінансового аналізу, оцінки й прогнозу, за наступними програмами:

– «Магістр з оподаткування» (пропонується департаментом обліку і фінансів бізнес-школи даного університету й розроблена спільно з ірландською податковою службою, термін навчання 3 семестри протягом 12 місяців;

– «Магістр в галузі кількісних фінансів» (Full Time програма, котра реалізується протягом 12 місяців в обсязі 90 кредитів та розроблена для того, щоб збалансувати теоретичні знання з передовими практичними навичками, з поєднанням з інтуїтивним розумінням динаміки ризику на фінансових ринках);

– «Магістр в сфері фінансових послуг» (термін навчання 12 місяців);

– «Магістр з управління ризиками та страхування» (унікальна програма, яка пропонує навчальні модулі, що стосуються оцінки ризиків і управління ними, зокрема у страхуванні, з фокусом на математичному та

імовірнісному моделюванні й прогнозуванні), термін навчання 12 місяців, обсяг – 90 кредитів.

Опанувавши зазначені освітні програми випускники зможуть реалізувати себе у професійній діяльності, пов'язаній з адмініструванням податків, страхуванням, оцінкою фінансових ризиків або ж продовжити навчання у докторантурі, присвятивши себе науці. Досить часто випускники програми знаходять роботу в страхових компаніях, фінансова стабільність яких залежить від актуарних розрахунків страхових премій (наприклад, положень, вимог стосовно структури й обсягів капіталу, політики перестраховування тощо).

В свою чергу, Трінті-колледж (Trinity College) та Бізнес-школа Трінті колледжу (Trinity Business School) пропонують магістерські програми з класичної фінансової освіти, зокрема це «Магістр з фінансів». Ці програми, як і відповідні програми Лімерікського університету та Ірландського національного університету мають термін навчання 12 місяців, форма навчання денна, обсяг –90 кредитів ECTS. Курс розроблений у співробітництві з організаціями і фірмами, що працюють у динамічному фінансовому середовищі, а тому його структура й зміст коригуються. Ці установи реально знають, які саме фахівці потрібні промисловості та сфері послуг, а педагогічний колектив Трінті колледжу має великий досвід у забезпеченні ринку праці такими фахівцями.

Освітня програма Трінті колледжу «Магістр з фінансів» акредитована Інститутом Chartered Financial Analyst (CFA), Міжнародною організацією професійних менеджерів ризику (PRMIA), Асоціацією дипломованих інвестиційних аналітиків (CAIA), котрі уважно відслідковують організацію педагогічних процесів, а також рівень якості випускників цієї програми.

В структурі програми 12 навчальних модулів (6 основних та 6 факультативних), а також виконання курсових робіт, групового дослідницького проекту, дипломної роботи і здача письмового випускного державного іспиту. Основними навчальними модулями є: корпоративні фінанси; аналіз доходів; аналіз фінансової звітності; теорія інвестицій;

управління капіталом. З наступних факультативних модулів магістранти мають обрати шість, в залежності від обраної спеціалізації та теми дипломної роботи, а саме: фінансовий аналіз; альтернативні інвестиції; управління інвестиціями і торгівлею; аудит; аналіз даних підприємств; управління ризиками; стратегії в галузі акцій та облігацій; фінансова економетрика; фінансовий стан; кількісні фінанси; безпека та структуроване фінансування; казначейство; питання політики в межах міжнародної економічної системи; венчурний капітал.

Для кандидатів на вступ до цієї магістерської програми існують досить жорсткі вимоги щодо якості залишкових знань. Зокрема, наявність Admission Test Graduate Management тесту є досить поширеною вимогою для абітурієнтів на здатність поглибленого опанування навчального матеріалу в галузі бізнесу та управління. Цей стандартизований тест (GMAT) використовується найбільш поважними школами бізнесу в усьому світі, як один з критеріїв відбору для участі в програмах MBA. Мінімальна сума балів тесту GMAT для майже вірогідного зарахування на навчання до Трініті коледжу – 550 пунктів.

Крім того, у зв'язку із тим, що абсолютно усі навчальні курси викладаються англійською, для вступників на програму з інших країн необхідно мати сертифікат, що підтверджує якість знань з іноземної мови IELTS (оцінка не нижче ніж 6,5) або ж TOEFL (оцінка не менше ніж 90). При цьому, відповідні сертифікати є дійсними після складання іспиту не більше ніж два роки. Для абітурієнтів, що навчалися на програмах бакалавріату англійською мовою зазначена вимога не застосовується.

В Ірландському національному університеті в Голуей (National University of Ireland, Galway) запроваджені наступні магістерські програми:

– «Фінанси та інформаційні системи» (програма створена завдяки спільним зусиллям NUI Galway, Kemmy Business School й Університету Лімерік, а також направлена на формування високого рівня знань у фінансовій сфері та практичних навичок застосування засобів інформаційних технологій для об-

робки фінансової інформації у державному та приватному секторах);

– «Міжнародні фінанси» (програма для суттєвого поглиблення розуміння майбутніми фахівцями рушійних сил світової економіки та діяльності на міжнародних фінансових ринках, вона також передбачає формування теоретичного підґрунтя практичних дій у сфері міжнародних фінансів й необхідних навичок для здійснення прикладного аналізу фінансового ринку). Термін навчання за такими програмами – один рік, їх обсяг – 90 кредитів ECTS.

Аналогічні освітні програми у галузі фінансів пропонують Міський університет Дубліна (Dublin City University) та Ірландський національний університет міста Корк (National University of Ireland, Cork).

Зазначені нами вище магістерські програми забезпечують ринок праці не тільки Ірландії, а й інших країн Європи і світу висококваліфікованими фахівцями у галузі фінансів, що здатні сприяти і власному добробуту, і добробуту суспільства. Подібними є системи вищої професійної освіти й інших європейських країн. Але, у зв'язку із обмеженнями щодо обсягів статті, ми їх розглянемо у наступних публікаціях.

Вища професійна освіта, й зокрема фінансова, Ірландії має суттєві здобутки. Її структура й зміст вписуються в поширені у Європі стандарти. Аспекти організації підготовки магістрів у ірландських вишах, які враховують і загальноєвропейські тенденції, і національні особливості фінансової сфери, дозволили забезпечити відповідний рівень якості, престиж і визнання дипломів у більшості країн світу, а також гарантоване працевлаштування випускників на батьківщині й за кордоном. Розглянуті нами в цій публікації аспекти реалізації магістерської підготовки та відповідного формування професійної компетентності магістрів-фінансистів, надають можливість вітчизняним науковцям запозичити позитивний досвід закордонних колег, з метою успішного впровадження його у освітній сфері України.

Список використаних джерел

1. Соколов Д. В. Построение экономики знаний в малых странах ЕС: сравнение ирландского и чешского опыта (1990–2010 гг.) / Д. В. Соколов, Бори-

- сенко А. И. // Альманах «Наука. Инновации. Образование», 2012. — Вып. № 12. — С. 189—202.
2. Кучер Ю. А. Становлення і реформування середньої і вищої освіти Ірландії : автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Ю. А. Кучер. — К. : КНУ, 2008. — 20 с.
3. Яблочников С. Л. Аспекти професійної підготовки у ВНЗ фахівців економічного профілю // Наукові записки Ніжинського держ. ун-ту ім. М. Гоголя (Психол.-пед. науки). — Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2012.— № 3.— С. 136—139.
4. Яблочникова І.О. Аспекти організаційного управління вищою професійною освітою / І. О. Яблочникова, С. Л. Яблочников // Зб. наук. пр. Бердянського державного пед. ун-ту (Пед. науки). — 2013. — № 4. — С. 166—174.

IRYNA YABLOCHNIKOVA

Kyiv

FEATURES OF TRAINING OF MASTERS IN FINANCE IN IRELAND

This publication discloses a set of organizational aspects related to the implementation of effective training and successful formation professional competence of masters in finance in higher education institutions in Ireland. Attention is first and foremost, to the training of masters in finance at the national University. Also identified universities and colleges, which implement training of masters in finance, and the analysis of the content of the relevant programs. It is noted that the Master's program-finance at various universities may differ materially. These differences relate to and focus attention on specific issues of the activity of the financier, and the number of academic hours denominated loans are scheduled institution under the relevant programs. In the publication the author reviewed the aspects that are common to the system of higher education of Ireland, as well as available-significant differences. Such nuances, according to the author, are largely determined by the current economic situation and the real level of socio-economic relations in society, as well as centuries-old traditions of the national implementation of the activities in the field of education.

In addition, the author has established the possibility of borrowing the existing positive experience of foreign colleagues in the implementation of training of highly qualified economists, in particular, Master in finance in Ukraine.

Key words: vocational training of masters, formation of competence, the European higher education.

ИРИНА ЯБЛОЧНИКОВА

г. Киев

ОСОБЕННОСТИ ПОДГОТОВКИ МАГИСТРОВ-ФИНАНСИСТОВ В ИРЛАНДИИ

В данной публикации раскрыты организационные аспекты, касающиеся осуществления подготовки и успешного формирования профессиональной компетентности магистров финансовой сферы в высших учебных заведениях европейских стран, в частности – Ирландии. Уделено, в первую очередь, внимание подготовке магистров-финансистов в университетах и университетских колледжах. Автором обоснована возможность заимствования имеющегося положительного опыта зарубежных коллег в деле подготовки высококвалифицированных финансистов в Украине.

Ключевые слова: профессиональная подготовка магистров-финансистов, формирование компетентности, высшее образование европейских стран.

Стаття надійшла до редколегії 16.05.2016